ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ-1994

SEWA Parivartan Manch®

www.PunjabiLibrary.com

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ-1994 ਦਾ ਸਰਲਭਾਵ

SEWA Parivartan Manch ®

1, Gills Park, Civil Lines,
G.T. Road, MOGA-142001.
Punjab, INDIA

MISSION

Soclo Economic Welfare Awareness (SEWA) has been the need of humanity since ages. Throughout evolution the survival need of 'Food' 'Clothing' and 'Lodging' had been the first priority of human being. Using creative faculty of human mind this need was always addressed. Difference between 'haves' and 'have not's was always the key barrier. It was kept alive throughout by restricting the knowledge. Instead of empowering each human being with adequate knowledge, Parasited / Exploiters floourished by denying this needed information.

Our Constitution having core spirit of justice, Liberty, Equality and Fraternity, by bringing in 73rd amendment, decentralized and deepened the "Democratic Decision Making Process" further down to the grass root level by reviving the traditional village level structures like Gram Sabhas and Gram Panchayats. These lowest level democratic units are expected to plan, Prepare and Implement Social Welfare and Development Schemes to ensure economic enhancement of the Society.

Our Mission : Keeping in mind the saying of Mahatma Gandhi, "The difference between what we do and what we are capable of doing would suffice to solve most our problems." With God given opportunity provided by Information Technology and with our Mature Democracy now this gap of knowledge can be narrowed down and each Indian citizen has to be empowered with requisite knowledge to fulfil his/her daily needs of 'ROTI' 'KAPRA' & MAKAAN', without begging and getting exploited by parasites.

Our Mission is also to empower ourselves with tools to manage our lives with 'Self respect', 'Security,' 'Safe living,' 'Adequate education' and 'Healthy life in pollution free environment. Furthermore we are able to create better future of our generations for which we are planning to involve 'Informed Citizenry who strongly are propagators of :-

WE ARE HUMAN BEINGS	ASIN INSAAN HAAN
HUMANITY IS OUR RELIGION	INSANIAT SAADA DHARAM HAI
SERVICE OF HUMANITY IS OUR MISSION	INSANIAT DEE DEWA SAADA KARAM HAI

PILLARS

WHO AM I　WHAT DO I WANT　WHY DO I WANT
HOW SHALL I GET IT　WHEN DO I GET IT

In our Seminars, Presentations and detailed Implementation Planning the 'Key Focus' will always remain targeted on above Pillars as well as on the Mission.

President : Pirthi Pal Singh Dhillon (9417226923), Secy. General: Devinder Singh Gill (9876833380)
Media Rapporteur : Gurcharan Singh Sangha (9781991558)

We Don't Do Different Things But Do Things Differently

THE CONSTITUTION OF INDIA

WE, THE PEOPLE OF INDIA, having solemnly resolved to constitute India into a SOVEREIGN DEMOCRATIC REPUBLIC and to secure to all its citizens:

JUSTICE, social, economic and political;

LIBERTY of thought, expression, belief, faith and worship;

EQUALITY of status and of opportunity;

and to promote among them all

FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the unity of the Nation;

IN OUR CONSTITUENT ASSEMBLY this twenty-sixth day of November, 1949, do HEREBY ADOPT, ENACT AND GIVE TO OURSELVES THIS CONSTITUTION.

SEWA Parivartan Manch (Regd.)

Soclo Economic Welfare Awareness

ਸੇਵਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਚ

ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ :

1) ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ ।
2) ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਹੈ ।
3) ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਾਡਾ ਮੰਤਵ ਹੈ ।

ਸਾਡੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ :

1) ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ ।
2) ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
3) ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਿਉਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
4) ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
5) ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਸੇਵਾ ਕਰਾਈ :

ਪਿਆਰੇ, ਪਾਠਕੋ

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਕ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਕਹਿਣ ਮਾਤਰ । ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਪਰ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸੁਅਰਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਪਰ ਨਾਂ ਆਪ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਂ ਜੰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸਾਂ ਨੇ ਭੋਲੀਭਾਲੀ ਬੇਸਮਝ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਨਾਂ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ।

" ਸੇਵਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਚ" ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਅਨਤ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅਸਾਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਵਧੀਆ ਮਾਧਿਅਮ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਏਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਬਿਨ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖੀਏ ਅਤੇ ਏਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਈਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, ਗ੍ਰੰਟੀ ਰੋਜਗਾਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਣ ਲੈਣੇ ਜਰੂਰੀ ਹਨ। ਹੱਥਲੇ ਕਿਤਾਬਚੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਂ ਦਿਹਾਤੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ (ਕਰਿੱਡ) ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ -1994 ਵਿਚੋਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮੱਦਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੁਖਾਲੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪੰਚਾਇਤ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁਛ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ," ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਅਤਿ ਜਰੂਰੀ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਮੰਚ ਨੇ ਪਿੰਡ -ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਭੋਲੀਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ । ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਾਥ ਸਾਡੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਿਖਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਵੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਉੱਪਰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੀਏ। ਆਪਦਾ ਇਹ ਮੰਚ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਚ (ਰਜਿ)
1, ਗਿਲਜ਼ ਪਾਰਕ, ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼
ਜੀ.ਟੀ.ਰੋਡ,ਮੋਗਾ-142001

www.PunjabiLibrary.com

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ
1994
ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ-1

*ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਬੈਠਕ ਤੇ ਕੋਰਮ।

*ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ।

*ਬਜਟ ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ

*ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮਤਾ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰਜ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਣਤਰ।

*ਪੰਚਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ।

*ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ।

*ਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ।

*ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਿਆਦ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਰਤਵ

*ਸਰਪੰਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੰਮ ਤੇ ਕਰਤਵ।

*ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ।

*ਪੰਚਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ।

*ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਰਤਵ-2

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣਾ।

* ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮ।

* ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਕੀਤੇ ਕੰਮ।

* ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਤੇ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

* ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਆਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

* ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਜਾਂ ਆਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਦੂਲੀ।

* ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ।

www.PunjabiLibrary.com

*ਛੋਟੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

* ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ।

*ਨਸ਼ਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

*ਉਪ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

*ਦਾਖਲੇ ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

*ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਜ-3

*ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਉਪਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ।

*ਕਾਰਵਾਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ।

*ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ।

*ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ।

*ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ।

*ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਮੁੱਕਦਮਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

*ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ।

*ਸਜ਼ਾ।

*ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਪੂਰਵ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਨਹੀ।

*ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚੀਫ ਜੁ਼ਡੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਗਰਾਨੀ।

*ਸਿਵਿਲ, ਮਾਲੀ ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸਿਵਿਲ ਜਾਂ ਮਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

*ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ।

*ਮੁੱਕਦਮੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੇ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਚੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣਾ।

*ਮਿਆਦ।

*ਮੁੱਕਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨੇ।

*ਮੁਕੱਦਮੇ ਗਲਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨੇ।

*ਤੁਰੰਤ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

*ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਰੂਰੀ ਧਿਰ।

* ਸੰਮਣ।

*ਕੋਤਾਹੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ।
*ਇਕ ਤਰਫ਼ਾ ਫ਼ੈਸਲਾ।
*ਅੰਤਮ ਫ਼ੈਸਲਾ।
*ਨਿਗਰਾਨੀ।
*ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ 1973 ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਸੰਘਤਾ 1908 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
*ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਉਪਰ ਰੋਕ।
*ਹਲਫ਼ ਉਤੇ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ।
*ਵਕੀਲਾਂ ਤੇ ਰੋਕ।
*ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ।
*ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ।
*ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ।
*ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ।
*ਬਦਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ।
*ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਪਰ ਰੋਕ।
*ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਇਗੀ।
*ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਅੰਤਮਤਾ।
*ਧਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ।
* ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਨਹਾਨੀ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ, ਫੰਡ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਲੇਖੇ-4

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ।
*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਫੰਡ।
*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਤੇ ਸੰਭਾਲ।
*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰ ਲਾਉਣੇ।
*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ
*ਟੈਕਸਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਸੂਲ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟੇ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।
*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਖਰਚ।
*ਦੇਣ ਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਬਕਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਰਾਮਦਗੀ।
*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।
*ਵਿਸ਼ੇਸ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਸਮੂਹਕ ਸੇਵਾ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਬਜਟ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਲੇਖੇ ਖਾਤੇ।

*ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ।

ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ-5

1. ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਕੇ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਸੂਚਨਾਂ ਰਾਂਹੀਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹੜਾ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਬੈਠਕ ਅਤੇ ਕੋਰਮ-6

1. ਹਰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਸਰਪੰਚ ਵੱਲੋਂ ਮਿਥੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰੇਗੀ।26ਜਨਵਰੀ, 1 ਮਈ, 15 ਅਗਸਤ ਅਤੇ 2 ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲਗਾਤਾਰ ਬੈਠਕਾਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚੱ ਸਰਪੰਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਬੈਠਕ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਨਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਿਲਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ।ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਜਿਲਾ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਇਹ ਤੱਥ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ, ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।
3. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਦੋ ਲਗਾਤਾਰ ਬੈਠਕਾਂ ਨਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਤਾਹੀ ਦੇ, ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਨਾ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੇ ਤਹਿ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਚੋਖੇ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਤੇ ਉਪਧਾਰਾ। (2) ਅਧੀਨ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
4. ਸਰਪੰਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਗੇ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਅਸਧਾਰਨ ਆਮ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਏਗਾ।
5. ਜੇਕਰ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (4) ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਆਮ ਬੈਠਕ ਨਹੀ ਬੁਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਜਿਹੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਏਗਾ।
6. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਕੁਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ, ਉਸਦਾ ਕੋਰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਪਾਈ ਬੈਠਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ, ਕੋਰਮ ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਉਪਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਪਾਈ ਬੈਠਕ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

7. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਵਕ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਹਰ ਆਮ ਬੈਕ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਪੇਡੂ ਕਾਰਿੰਦੇ ਨੂੰ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ , ਬੁਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰਜ- ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗੀ-7

1. ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਲੇਖੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਚਿੱਠੇ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਰੈਵੀਊ ਕਰਨਾ।
2. ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣਾ।
3. ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪੁਜੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨੀ। ਜੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਇੰਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੇਗੀ।
4. ਸਮੂਹਕ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਕ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਨਕਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਜੁਟਾਉਣ।
5. ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਾਲਗ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ।
6. ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਏਕਤਦਾ ਅਤੇ ਇਕ ਸੁਰਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ।
7. ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਕਾਰਜ, ਸਕੀਮ, ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣਾ।
8. ਇਹੋਂ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਜਿਹੜੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

9.ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਣਤਰ।

1. ਹਰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰਪੰਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬਹੁ ਮੈਬਰੀ ਇਕ ਚੋਣ ਇਲਾਕਾ ਮਨੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੱਸੋਂ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ-ਲੜੀ ਨੰ.ਵੱਸੋਂਪੰਚਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

1. 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੱਸੋਂ ਲਈਪੰਜ
2. 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ 2000 ਤੋਂ ਵੱਧਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੱਸੋਂ ਲਈਸੱਤ
3.2000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ 10,000 ਤੋਂਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਵਸੋਂ ਲਈਨੌਂ
4. 5000 ਤੋ ਵੱਧ ਪਰ 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੱਸੋਂ ਲਈਗਿਆਰਾਂ

5. 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੱਸੋਂ ਲਈਤੇਰ੍ਹਾਂ

2. ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਹਰ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਰਾਕਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਰਾਂਹੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜ ਭਾਰ ਸੰਭਾਲ ਲਏਗੀ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਬੰਦਸ਼ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਆਇਦੇ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਨਾਂ ਹੇਠ ਮੁੱਕਦਮੇ ਚਲਾਏਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁੱਕਦਮੇ ਚਲਾਏ ਜਾ ਸਕਣਗੇ।

ਸਰਪੰਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕੰਮ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ–8

1. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ।
3. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
5. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਜਾਂਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਂਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖੇਗਾ।
6. ਇਸ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧੰਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦ ਮੰਤਵ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋ ਕਰੇਗਾ,ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏਗਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਐਪਰ ਸਰਪੰਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਨਹੀ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਨਹੀ ਨਿਭਾਏਗਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ, ਨਿਭਾਉਣਾ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂ ਦੀ ਹੋਵੇ।

7. ਇਹੋਂ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਰਾਂਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਰਾਂਹੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ।

ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ-9

1. ਕਿਸੇ ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਂ ਸਬੰਧੰਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਰਾਂਹੀ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀਂ ਉਦੋਂਤੱਕ ਨਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਪੰਚ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।
2. ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ , ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਪੂਰੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਏਗਾ।
3. ਜੇ ਉਪਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਬੈਠਕ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਜਿਸਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਰਾਂਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਵੋਟ ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਜੇ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵਾਂ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਨਾ ਮਨਜੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉਸ ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਇਮੀ-10

1. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਸੇਵਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।(ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੇਵਾ ਕਿਹਾ ਜਾਦਾ ਹੈ) ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ 1952 ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਤਨਖਾਹਾਂ, ਭੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਦੇ ਨਿਯਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ

ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ ਜਦ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੋਧਿਆ, ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਨਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

2. ਸਕੱਤਰ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਪ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਂਹੀ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏਗਾ ਤੇ ਦਿਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ।

3. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਸਬੰਧੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਉਸ ਰਾਂਹੀ ਉਸ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ-11

ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਅਗਾਊ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਜਿਹੇ ਦੂਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-12

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੀ ਹੋਈ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੋ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਆਮ ਕੰਮ ਕਾਰ-

1. ਪੰਚਾਇਤ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ।
2. ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
3. ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਰਾਹਤ ਜੁਟਾਉਣ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ।
4. ਸਮੂਹਿਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਵੈ -ਇੱਛਕ ਕਿਰਤ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ।
5. ਪਿੰਡ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਕੜੇ ਰੱਖਣੇ।
6. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਰਾਂਹੀ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।
7. ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਤੇ ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣਾ।

ਪਿੰਡ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਸਾਸਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਅ।

1. ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਥਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਨਾਲੀਆ ਸਮੇਤ।
2. ਪੀਣ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਮੁੱਹਈਆ ਕਰਨਾ।
3. ਕਬਰਸਥਾਨ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ

4. ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

5. ਯਾਤਰੂਆਂ ਲਈ ਇਮਾਰਤਾਂ

6. ਜਾਨਵਰਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਛੱਪੜਾਂ , ਗੱਡਿਆ, ਸਾਈਕਲ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲਈ ਸ਼ੈਡ ਤੇ ਆਟੋਂ ਸਟੈਂਡ

7. ਜਨਤਕ ਬਗੀਚਿਆਂ, ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਾਰਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਖੇਡਾਂ ਕਰਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ। ਟੂਰਨਾਂਮੈਂਟ ਕਰਾਉਣੇ।

8 ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆ ਤੋਂ ਰੀਡਿੰਗ ਕਰਨਾ।

9. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਜਾਂ ਇਸ ਨੰਬਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੱਥ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਨਤਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਅ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ-13

1. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ।

2. ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।

3. ਚਰਾਂਦਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਦੇਖ-ਰੇਖ ਅਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੱਕ ਬਦਲੀ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣਾ।

4. ਨਦੀਨ ਅਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਨ ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ ਨਾਸ।

5. ਕਾਸ਼ਤਕਰਨ ਦੇ ਸੁਧਰੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣੀ।

6. ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਾਨ ਕਲੱਬ ਬਣਾਉਣੇ।

7. ਪੇਂਡੂ ਕਰਜ਼ੇਦਾਰੀ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਸਾਜ਼ ਸਮਾਨ ਤੇ ਸੰਦਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨਦੇਣਾ। ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਡੇਅਰੀ ਤੇ ਮੁਰਗੀਪਾਲਣ-14

1. ਪਸ਼ੂਆਂ, ਮੁਰਗੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਨਸਲ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ।

2. ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ, ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣਤੇ ਸੂਰ ਪਾਲਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।

3. ਚਰਾਂਦਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਚਾਰੇ ਅਤੇ ਘਾਹ ਦੇ ਉਨਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤੇ ਵੰਡ।

4. ਪਸ਼ੂਆਂ, ਊਠਾਂ ਤੇ ਘੋੜਿਆ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸਵੈ- ਇੱਛਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ।

5. ਅਵਾਰਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਿਵੇਂ ?

6. ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਂਦਰ, ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ।

ਮੱਛੀ ਦਾ ਪਾਲਣ-15

ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਚਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।

ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਫਾਰਮ ਜੰਗਲਾਤ, ਛੋਟੇ ਜੰਗਲ ਪੈਦਾਵਾਰ , ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਚਾਰਾ-16

1. ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਪਾਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਰੁੱਖ ਲਾਉਣੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ।
2. ਬਾਲਣ ਲਈ ਚਾਰੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।
3. ਫਾਰਮ ਜੰਗਲਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ।
4. ਸਮਾਜਿਕ ਜੰਗਲਾਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।

ਖਾਦੀ, ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਘੇਰਲੂ ਦਸਤਕਾਰੀ-17

1. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਦਸਤਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।
2. ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸਾਭ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੈਂਪ, ਸੈਮੀਨਾਰ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਉਣੇ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੁਮਾਇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ।

ਪੇਂਡੂ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ-18

1. ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਥਾਵਾਂ ਅਲਾਟ ਕਰਨੀਆਂ।
2. ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ।

ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਨ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ-19

1. ਜਨਤਕ ਗਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ।

ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਉਰਜਾ ਸਰੋਤ-20

1. ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਊਰਜਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।
2. ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਟਾਂ ਸਮੇਤ ਜਨਤਕ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ।
3. ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਚੁੱਲ੍ਹਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਊਰਜਾ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕਰਨਾ।

ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ-21

1. ਪੂਰਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਂਹੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ।
3. ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਅਮਲ ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ।

ਸਿਖਿਆ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਸਮੇਤ-22

1. ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।
2. ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ।

3. ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਿਦਿਆਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਲੋੜੀਦੀਆਂ ਹੋਣ ਤੇ ਉਚੀਆਂ ਸਮਝੀਆ ਜਾਣ।

4. ਬਾਲਗ਼ ਅਤੇ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਿਖਿਆ ।ਬਾਲਗ਼ ਸ਼ਾਖਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ-23

1. ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।
2. ਮਹਿਲਾ ਮੰਡਲ ਬਣਾਉਣੇ, ਖੇਡਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਲਈ ਯੁਵਕ ਕਲੱਬ ਬਣਾਉਣੇ ਤੇ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣੇ।
3. ਸਦਾਚਾਰਕ , ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।

ਮੇਲੇ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ-24

1. ਧਾਰਮਿਕ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ , ਲੋਕ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਮੇਲਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਤੇ ਮਨਾਉਣਾ।
2. ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਵੇਚ ਤੇ ਖਰੀਦ ਲਈ ਸਥਾਨਿਕ ਮੰਡੀ ਲਾਉਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ।

ਜਨ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ-25

1. ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।
2. ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕਥਾਮ ਤੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣੇ।
3. ਮੀਟ, ਮੱਛੀ ਤੇਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨਾ।
4. ਮਨੁੱਖਾਂ ਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਟੀਕਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ।
5. ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੇਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣਾ।
6. ਅਵਾਰਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ।
7. ਖੱਲਾ ਤੇ ਚਮੜੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ, ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਤੇ ਰੰਗਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨਾ।
8. ਘਾਤਕ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਵਪਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨਾ।

ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ-26

1. ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ।
2. ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣਾ।
3. ਜੱਚਾ , ਬੱਚਾ ਤੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ।

ਅਪੰਗਾਂ ਤੇ ਮੰਦਬੁਧੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ-27

1. ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਪੰਗਾਂ, ਮੰਦਬੁੱਧੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ।
2. ਬੁਢਾਪਾ ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ।

ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ ਕਰਕੇ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ-28

1. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰਨਾ।
2. ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ।

ਲੋਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ-30

1. ਜਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰਨਾ।
2. ਲੋਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ-31

1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਂਹੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜੋ ਉਸ ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਣ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕੰਟਰੋਲ , ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਮਝੇ।
2. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਦੇਵੇਗੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਰੇਗੀ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਉਪਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਤੇ ਸਹੀ ਸਮਝੇ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜ-32

ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਉਲਟ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀ ਕੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰੱਤਵ ਕੰਮ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤੱਥ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਜਿਹੋਂ ਜਿਹੀ ਵੀ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਰਤਵਾਂ ਦੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਹੱਥ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕੰਟਰੋਲ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੰਡ ਦੇਵੇਗਦੀ ਅਤੇ ਕੋਤਾਹੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਫੰਡ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਫੰਡ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ।

ਨਜਾਇਜ ਕਬਜ਼ੇ ਤੇ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ–33

ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਬੂਤ ਮਿਲਣ ਤੇ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਇਕ ਸ਼ਰਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾ ਕਾਬਜ਼ ਨੂੰ–

1. ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਗਲੀ, ਥਾਂ ਜਾਂ ਨਾਲੀ ਤੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣ ਹੋਵੇਗਾ ।
2. ਕਿਸੇ ਪਖਾਨੇ, ਪਿਸ਼ਾਬਘਰ, ਗੁਸਲਖਾਨੇ, ਨਾਲੀ , ਗੰਦੇ ਦੇ ਟੋਏ ਜਾਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੋਏ ਜਾਂ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣਾ,ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ, ਹਟਾਉਣਾ, ਬਦਲਾਉਣਾ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾਉਣਾ, ਸਾਫ ਕਰਾਉਣਾ, ਦਵਾਈ ਛਿੜਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਠੀਕ ਕਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਨਾਲੀ ਜਾਂ ਨਾਲੀ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਛੱਤ, ਕੰਧਾਂ ਜਾਂ ਵਾੜ ਨਾਲ ਆਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਤੇ ਵਸਦੇ ਗੁਵਾਢੀਆਂ ਤੋਂ ਉਹਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿੱਜੀ ਖੂਹ, ਟੈਂਕੀ, ਹੌਜ਼, ਕੁੰਡ, ਖੱਡ, ਖਾਈ ਜਾਂ ਕਟਾਅ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਵਾਏ, ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਏ, ਢਕਵਾਏ, ਪੂਰੇ, ਨਾਲੀ ਲਗਵਾਏ, ਡੂੰਘਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਕਢਵਾਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਗੁਆਢੀਆਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਜਾ ਘਾਤਕ ਸਮਝੇ।
4. ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਗੰਦ ਮੰਦ, ਗੋਹਾ, ਮਲਮੂਤਰ ਰੂੜੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਇਕ ਜਾਂ ਘਾਤਕ ਪਦਾਰਥ ਹਟਾਏ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਾਵੋਂ।
5. ਕਿਸੇ ਦੀ ਦਵਾਰ, ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਜਿਹੀ ਦੀਵਾਰ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮਝੇ।
6. ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖੇ।
7. ਮਾਲਕ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਮਰਵਾ ਦੇਵੇ ਜਿਹੜਾ ਹਲਕਿਆਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਹਲਕਿਆ ਜਾ ਕਿਸੇ ਖਤਰਨਾਕ ਬੀਮਾਰੀਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ।
8. ਕਿਸੇ ਖੇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾ ਕਾਬਜ਼ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਚੋਂ ਪੋਹਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਘਾਤਕ ਨਦੀਨ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਵਾਏ।
9. ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਥਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਾਬਜ਼ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ।
10. ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਾਬਜ਼ ਆਪਣੀ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣਿਓ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਸੜਕ ਜਾਂ ਗਲੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਨਿਵਾਣ– ਉਚਾਣ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ।
11. ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ' ਖਾਲ' ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੁੱਜਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਂ ਉਪਰ (ਪੰਚਾਇਤ) ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਚਾਰਾ ਜੋਈ ਕਰੇ।

12. ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚਾਰਪਾ ਜੋਈ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਪੱਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਨੇ ਕਿ ਹੁਕਮ ਢੁਕਵਾ ਤੇ ਨਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਪੱਕਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਜੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਇਆ ਖਰਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਆਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ-34

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।-

1. ਉਹ ਕਿਸੇ ਖੂਹ ਤਲਾਬ ਜਾਂ ਪੁੱਟੀ ਗਈ ਥਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਨ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ।
2. ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੂਹਾਂ, ਤਲਾਬਾਂ ਜਾ ਪੁੱਟੀਆ ਗਈਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ (ਸੁਰੱਖਿਅਤ) ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨੇੜਿਓ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਜਾਂ ਨਹਾਉਣ ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਨੂੰ ਨੇਮਬੰਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ।
3. ਪਿੰਡ ਦੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸੌਂ ਪੰਜਾਹ ਗਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੇ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੱਲਾਂ ਰੰਗਣ ਜਾਂ ਚਮੜਾ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ।
4. ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੁੱਟਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ।
5. ਪਿੰਡ ਦੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸੌਂ ਅੱਸੀ ਗਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠਿਕਾਣੇ ਨਾ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋ ਸੌ ਵੀਹ ਗਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਲਾਜ਼ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਹੋਵੇ।
6. ਨਵੀਆ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਅਬਾਦੀ ਦੇ ਵਧਾਰੇ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।
7. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਗਾਓ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਆਮ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਗਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮ ਰਾਖੀ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ-35

1. ਆਮ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ, ਮਰਾਂ ਮਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੇ ਫੈਲਣ ਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਚਾਅ ਤੇ ਸੁਰਖਿਆ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

2. ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ (ਘੋੜੇ) ਬਣਾਏ ਗਏ ਖਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਨੇ ਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।
3. ਅਵਾਰਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇ ਮਬੱਧਕਰਨ ਬਾਰੇ।
4. ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।
5. ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ।
6. ਸੇਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ।
7. ਮੋਏ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਪੋਸ਼ ਲਾਹੁਣ ਤੇ ਠਿਕਾਣੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।
8. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਬਾਰੇ। ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨੇਮਬੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ- 36

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰੱਤਵ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਕੁਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਕਰੱਤਵ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਉਚ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਏਗੀ।

ਨਸ਼ਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-37

1. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਮਤੇ ਰਾਂਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇ , ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪਰ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸ਼ੁਦਾ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾ ਕੀਤੀਜਾਵੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕਲ ਆਪਸ਼ਨ ਐਕਟ 1923 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਪੰਜਾਬ ਆਬਾਕਰੀ ਐਕਟ 1914 ਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀਆ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਤਾ ਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇਆਬਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਰਾਇ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਕੱਢੀ ਜਾਂ ਸਮਗਲ ਕੀਤੀ ਜਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਹੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਪ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-38

1. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਮ ਕਰਕੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਰਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਉਪਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਉਪਨਿਯਮ ਬਣਾਉਦੇ ਹੋਏ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਉਲੰਘਣਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇਦਿਨ ਤੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਦੋ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਾਖਲੇ ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ- 39

ਜੇਕਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਤਾਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੰਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀਹੋਵੇ। ਐਪਰ ਇਹ ਕਿ

1. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਖਲਾ ਸੂਰਜ ਢਲਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲਹੋਣ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਕੀਤਾਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਰੂਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹੋਰ ਥਾਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ
3. ਜਿਸ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਹੋਵੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਕਦਰ ਸਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੰ ਨੰਬਰ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਕਤੀ-40

1. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ-
1. ਕਿਸੇ ਗਲੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝ ਲਗਾ ਜਾਂ ਪੇਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਕੋਈ ਨੰਬਰ ਲੁਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਂਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕਿਸੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਾਬਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਕੋਈ ਨੰਬਰ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਪੇਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਖਦ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਪ ਧਰਾਵਾਂ (1) ਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਗਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈ ਗਈ ਫੱਟੀ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਪੇਂਟ ਕੀਤੇ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਤੋੜਦਾ, ਪੁਟਦਾ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਜਾ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦਾ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਉਪਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ-41

1. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 2 ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਉਦਾ ਹੈ ,ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ 1973 ਦੀਆਂ ਧਰਾਵਾਂ 178 ਤੋਂ 181 ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।
3. ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕਮਦਿਆ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਸਮਧਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਾਰਵਾਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ-42

ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੇ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮੱਰਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਐਪਰ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਿਖਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਸਮੱਰਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ-43

1. ਉਪਧਾਰ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਦਾਂ ਦੀਆ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ 1860 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਕਿਸੇ ਇਹੋਂ ਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਵੇ।
2. ਜੇ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਨਚਾਰਜ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੁਣਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਗ੍ਰਾਮਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਦੀ ਨਕਲ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀ ਕਰੇਗੀ , ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੰਮਣ ਭੇਜੇਗੀ, ਜਦ ਤਕ ਅਫ਼ਸਰ ਲਿਖਤੀ ਕੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀ ਦੇਦਿੰਦਾ ਕਿ ਛਾਣਬੀਣ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਐਪਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਫ਼ਸਰ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਛਾਣਬੀਣ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

3. ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀ ਕਰੇਗੀ ਜਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਸਮੱਰਥ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੈਡਿੰਗ ਹੋਵੇ।

ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ-44

1. ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਨੁਸੂਚੀ 3 ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਫ਼ੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪੰਚ ਨੂੰ, ਖ਼ੁਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਂਹੀ ਭੇਜ ਕੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਪਰ ਇਹ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫ਼ੀਸ ਦਾ ਅਸ਼ਟਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨਹੀ ਮਿਲਦਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਨਹੀ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਜਿੰਨੀ ਰਕਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਮਨੀਆਰਡਰ ਰਾਂਹੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਂਹੀ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਰਜਿਸਟਚਟਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣਗੇ।

3. ਉਪਧਾਰਾ (1) ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ , ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ 1860 ਦੀਆ ਧਰਾਵਾਂ 160, 228, 264, 277, 289, 290, 294, 510 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਲ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਐਕਟ 1918 ਦੀਆ ਧਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਤਹਿਤ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ-45

1. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਜੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਣ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਪੈਰਵੀ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉਪਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ।

ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਤਾਬਚਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਆਲ ਉਠਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ

1. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?
2. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ?
3. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ ?
4. ਪੰਚਾਇਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
5. ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
6. ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
7. ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਕੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ?
8. ਕੀ ਪੰਚਾਇਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸਭਾਸਦ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਹ ਹੈ ?
9. ਪੰਚਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੇਹੜੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਧਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
10. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੀ ਕੀ ਹਨ ?
11. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 29 ਮੱਦਾਂ ਸਬੰਧੀ (ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਐਕਟ 1994 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 243**G**) ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?
12. ਕੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਨਜੂਰੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ?
13. ਕੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਗਰਾਫੀ ਕਰਨੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ?
14. ਕੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ ਸਭਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਹੈ ?
15. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ?
16. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ?
17. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਰਮ ?
18. ਸਰਪੰਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੇ ਕਰਤੱਵ ?
19. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ?
20. ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਜ਼ ?
21. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਫੰਡ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਲੇਖੇ ਕੀ ਕੀ ਹਨ ?
22. ਪੰਚਾਇਤ ਸਕੱਤਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
23. ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
24. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
25. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ?
26. ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਹੜੀਆਂ-ਕੇਹੜੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ?
27. ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਹੜੇ-ਕੇਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹਨ ?
   *ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਹੜੇ ਨਾਗਰਿਕ ਉਪੱਰ ਸਿੱਧੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
28. ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

....

ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਹੱਲ ਪੁਸਤਕ ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ-1994
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ - ਦਿਹਾਤੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ (ਕਰਿਡ) ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਪੰਚ, ਬਲਾਕ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਫਸਰ (ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ.) ਜਾਂ (ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ.) ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

www.PunjabiLibrary.com